

جستارهایی نوپیرامون ترجمه‌شناسی

دکتر مهران زنده‌بودی
دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد

نسترن طالبی

www.ketab.ir

زنده بودی، مهران، ۱۳۵۱ -
جستارهایی نوپیرامون ترجمه‌شناسی امهران زنده بودی،
نسترن طالبی؛ ویراستار نفیسه محمدزاده.
مشهد: انتشارات محقق، ۱۳۹۶.
۱۲۸ ص: ۵/۱۴۵/۲۱۰ س.م.
۲-۳۷۵-۸۳۷۵-۶۰۰-۹۷۸-۱۲۵۰۰۰ ریال
فیفا
کتابنامه.

ترجمه
Translating and interpreting

طالبی، نسترن، ۱۳۵۰ -
۱۳۹۶ ج ۵/۹/۳۰۶
۰۲/۴۱۸
۵۱۰۱۴۱۹

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات ناشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست‌نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

جستارهایی نو پیرامون ترجمه شمس

مهران زنده‌بودی - نسترن طالبی

ویراستار: نفیسه محمدزاده

سر ویراستار و مدیر هنری انتشارات: سیدخلیل حسینی

چاپ اول، ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۵-۳۰-۲

حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.

۱۵،۰۰۰ تومان

نشر محقق

مشهد، گلپهار، بلوار عدالت، عدالت ۳۸

سرور ۷، پلاک ۲

تلفن: ۰۹۱۵۱۱۶۳۱۰۰

انتشارات

فهرست

۷	 مقدمه
۹	 معرفت‌شناسی ترجمه‌شناسی
۲۳	 نظریه سه گانه ترجمه: پلاتونیس، مونتسکیو، گفتمان فلسفی ترجمه‌شناسی
۳۳	 ترجمه سپید
۳۹	 ژاک دریدا: گفتمان فلسفی ترجمه
۵۱	 هرمنوتیک فلسفی ترجمه
۶۵	 آنتوان برمن: آینه خود و دیگری
۷۵	 نظریه اسکوپوس در ترجمه‌شناسی
۸۹	 نظریه تفسیری ترجمه مکتب پاریس
۹۹	 روانکاوی ترجمه
۱۰۹	 سبک‌شناسی تطبیقی در ترجمه فرانسه و فارسی
۱۲۳	 مراجع

مقدمه

نظریات ترجمه‌شناسی در دهه‌های اخیر به تدریج جایگاه خود را در علوم انسانی یافته‌اند و هر کدام از این نظریات بر کل پدیده ترجمه اطلاق می‌گردد، به نحوی که می‌توان بر سه نظریه که آنها با زاویه‌ای متفاوت بر ترجمه، این پدیده جهانی و تاریخی، نگریست. کافی است به این اسامی که تنها به عنوان نمونه ذکر می‌گردد، نگاهی بیفکنیم: ژان-رنه لدمیرال، شومون هانری مشونیک، ورمیر، کاتارینا رایس، نورد، آنتوان برمن، ماریان لدرر، دانیچکا اسکورچ و نیره و هر کدام از آنها را به تنهایی، یا با هم، نماینده یک نظریه بدانیم، تا در رسم دایره‌ای ترجمه‌شناسی تا چه حد گسترش یافته‌اند. کتاب حاضر به گواه تعداد صفحاتش، مدعی نیست که تمام نظریات ترجمه‌شناسی را بررسی می‌کند، حتی نظریات همه‌اساسی‌ای که ذکر کردیم نیز شامل نمی‌گردد. این امر را به مجالی دیگر واگذار می‌کنیم تا با نگاهی فرا-تر بیشتر نظریات را به طور مبسوط بررسی کنیم. به عنوان مثال جای نظریه پردازی به نام هانری مشونیک خالی است که با نوشتن کتب و مقالات فراوان «نظریه ادبی ترجمه» را (و نه نظریه ترجمه ادبی) مطرح می‌کند. یا ژرژ مونن که از منظری زبانشناختی، به پدید ترجمه نظر می‌افکند؛ یا لدمیرال که در برخی از قسمت‌های این کتاب به نام وی اشاره می‌کنیم، نظریه‌ای عرضه می‌کند که خود نام آن را «قضایایی برای ترجمه» می‌گذارد. نظریه‌ای بخش بخش که در آن عناصر نظری معرفی می‌کند و نه نظریه‌ای یکپارچه. نظریه وی در جای جای کنش ترجمه به کمک مترجم می‌آید و ابزار و مفاهیم فکری لازم را به وی عرضه می‌دارد تا بتواند خود به تنهایی در کنش تنهای خود تصمیم گیرنده باشد. یا به عنوان مثال می‌توانستیم بر نظریه پولی سیستم بیندیشیم که همان گونه که گفته شد، همه اینها را مؤکول می‌کنیم به کتابی دیگر که در پی خواهد آمد. نظریاتی که در

این کتاب به اختصار به آنها می‌پردازیم و نظریات دیگری که در اینجا ارائه نمی‌گردند، هرگز مدعی نیستند که می‌توانند مترجم پرورش دهند. این باز می‌گردد به این امر که ترجمه‌شناسی در رویکردی کلی به دو دسته تقسیم می‌شود: ۱. ترجمه‌شناسی نظری؛ ۲. ترجمه‌شناسی کاربردی. مباحث کتاب حاضر زیررده ترجمه‌شناسی نظری جای می‌گیرد و کاربرد «مستقیمی» در روش ترجمه مترجمین نخواهند گذاشت. هر چند که بایں اذعان داشت که نظریات ترجمه به مترجم «خودآگاهی» و درک عمیق تراز کنش خود می‌دهد. اما همان‌طور که ترجمه‌شناسی کاربردی همان گونه که نام آن نیز بیانگر آن است، به کنش ترجمه باز می‌گردد. کتاب‌های آموزش ترجمه که در قفسه‌های کتاب فروشی‌ها و کتابخانه‌ها بی‌یاری از کشورها یافت می‌شوند، می‌توانند کمکی برای مترجم محسوب گردند و بی‌شک به وجه به تنهایی مترجم پرورش نمی‌دهند. هیچ کتابی نیست که بتوان با خواندن آن مترجم شد. در پایان خاطر نشان می‌گردد که در نگارش برخی قسمت‌ها ذکر رفرنس حائز اهمیت است که البته تعداد آن محدود است. سخن کوتاه می‌کنیم و امیدواریم که گفتارهای نظری این کتاب دریچه‌ای باشند به روی دنیای بی‌انتهای ترجمه‌شناسی.